

Editor:

Hadrian Mateescu

Grafică originală copertă:

Vox 2000 Com S.R.L.

Tehnoredactare:

Mihaela Mănoiu

Corectură:

Hadrian Mateescu

Volum îngrijit de:

Lucia Ovezea

© 2024-2026 Editura CUANTIC / Mara Distribution Services SRL

pentru prezenta ediție

Toate drepturile rezervate

www.edituracuantic.ro

+4 0730-52.52.52

e-mail: comenzi@edituracuantic.rofacebook.com/edituracuanticinstagram.com/edituracuantic**Descrierea CIP poate fi consultată****pe site-ul Bibliotecii Naționale a României**

ISBN general: 978-630-6653-17-1

ISBN Vol. 9: 978-630-6653-61-4

Avertisment: Distribuirea, copierea sau piratarea conținutului acestei cărți sunt pedepsite de lege. Nicio parte nu poate fi reprodusă, copiată sau difuzată în orice mijloace (scris, video, foto etc.) fără acordul scris din partea editorului, exceptând citate scurte în limita a 100 de cuvinte sau recenzii. Toți cei care au scris sau au contribuit la această lucrare au respectat legea, au depus timp, pricepere și energie, astfel încât dumneavoastră să citiți, să împărtășiți cu ceilalți valorile și învățămintele din această carte, într-un mod asumat, legal și responsabil.

We know
books

Povești nemuritoare

volumul 9

CUANTICBucurești
2026

POVEȘTI POPULARE DIN BANAT

Iorgovan, prunc sărac, ajunge împărat	5
Cenușotca-Potca	12

BASM ROMÂNESC

Păcală-judecător	69
------------------------	----

BASME POPULARE SĂSEȘTI

Feciorul cel viteaz și lebăda	112
Calul năzdrăvan.....	126
Regele penelor.....	149
Copacul fermecat.....	158

POVEȘTI ALBANEZE

Fiul nerecunoscător	172
Cocoșul și găina	177
Mireasa soarelui	180
Diavolii păcăliți.....	187
Frumoasa pământului	189
Leul dăruitor de aur.....	194

BASM POPULAR GRECESC

Balta fermecată.....	200
----------------------	-----

POVEȘTI DIN LAZIO

Soldatul roman	209
Ciucuraș, te-nvârte acuș!	219

POVESTE DIN SICILIA

Cele două verișoare și cei șase pustnici	228
--	-----

POVESTE DIN LAZIO

Un ghiveci mic cu busuioc	239
---------------------------------	-----

POVEȘTI DIN TOSCANA

Diavolul păcălit	245
Cizmele marchizului de Grillo	248
Orbul.....	252
Regele unui popor de maimuțe.....	255
Boaba de năut.....	269

POVESTIRI DIN „DECAMERONUL”

de GIOVANNI BOCCACCIO

(Fragmente).....	275
------------------	-----

Iorgovan, prunc sărac, ajunge împărat

A FOST ODATĂ un om sărac cum puțini au fost pe lume, că nici apă n-avea după ce bea. Omul acela, pe lângă sărăcia lui, mai avea și trei feciori, dintre care cel mai mic era orb d-un ochi și schiop d-un picior, așa că nu-i putea fi de mare ajutor.

Feciorii cei mai mărișori, după ce s-au bărăborit, i-au spus tatălui lor așa:

– Tată, noi plecăm în lume să ne găsim de lucru, că d-acuma suntem mari și ne putem câștiga pâinea de toate zilele.

– Bine, dragii mei, numai să fiți cumiți, ascultători, și să nu vă dușmăniți între voi, ca să n-ajungeți de râsul lumii.

Și-au plecat.

Fratele lor mai mic a rămas cu tatăl lor.

Ceilalți doi au ajuns la Curtea împărătească, în slujbă bună; unul purcar și celălalt căprar la turmele împăratului.

După câțiva ani și fratele lor cel mai mic s-a făcut mare, și într-o bună zi se trezi tatăl său cu el că-i spune:

– Tată, mă duc și eu, ca frații mei, să-mi găsesc ceva slujbă cât de mică, căci am văzut pe alții și mai slabi decât mine, și au slujbe după puterea lor, zise băiatul către tatăl său.

– Bine, dragul meu, numai să fii cuminte și ascultător, răspunse tatăl său.

Și-a plecat și al treilea fecior. S-a dus, s-a tot dus, până într-o zi a ajuns într-o pădure mare, și mergând prin ea pe o cărare, numai ce aude niște pui de vulturoaică țipând ca din gură de șarpe. Feciorului i-a fost milă de pui și s-a suit în vârful gorunului, să vadă pentru ce se vaită așa de dureros. Când s-a văzut aproape de cuibul puilor, mai mare i-a fost groaza când a văzut un șarpe lung, învârtit în jurul gorunului, apropiindu-se de cuib. S-a suit încet spre șarpe și când a fost aproape de el, a scos un cuțit lung de la brâu și a tăiat șarpele în două. Acesta căzu jos pe pământ și-și mișca mereu coada retezată, iar bieții pușori scăpară de la moarte. În clipa aceea ajunse și vulturoaica, auzind din depărtare țipătul după ajutor al puilor ei. Când îl văzu pe feciorul care i-a scăpat puii din gura șarpelui, nu știa cum să-i mulțumească. Acesta se scoborî jos, vulturoaica zbură și ea și se apropie cu mult drag de el și-i zise:

– Vai, dragul meu, tu ai fost acela care mi-ai apărât puii mei și mi i-ai scăpat de la moarte. Pentru această mare bunătate a inimii tale și eu am să-ți fac un mare bine. Mergi la tatăl tău să-ți dea un ol curat din care beți apă și adă-l aci la tulpina gorunului, iar tu să ai grijă de cuibul și de puii mei, căci eu mă duc la Apa Iordanului, să-ți aduc apă sfințită din Iordan. Tu însă să nu te depărtezi de puii mei până nu m-oi întoarce eu cu apa sfântă. Apa aceea te va vindeca și-ți va da vedere în ochi și putere în picior și vei fi fecior întreg și sănătos. Și apa aceea împlinește și dorințele omului.

– Bine, vulturoaică dragă, eu până te întorci tu iarăși aici, nu mă deslipesc de gorun, și-ți păzesc puii, răspunse feciorașul.

Vulturoaica luă olul în ciocul ei puternic și zbură spre răsăritul soarelui și peste puțin timp nu se mai vedea. Bietul fecior aștepta cu nespusă bucurie sosirea vulturoaicii. Nu simțea foame, nu simțea sete, și nici somnul nu se lipea de ochii lui. Deodată începură să se clatine vârfurile gorunilor și plopilor înalți, iar puii vulturoaicei băteau voioși din aripile lor fără pene, când văzură din depărtare pe buna lor mamă că se îndreaptă spre cuibul lor.

Vulturoaica coborî jos la fecior, îi dete olul cu apa sfântă și-i spuse să se spele pe ochiul bolnav, apoi pe

picioar. Acesta luă olul și turnându-și apă în palmă își spală ochiul bolnav și îndată îi reveni vederea.

Acum băiatul, fericit, își spală și piciorul și-ndată fu vindecat. Bietul de el, era atât de fericit și de voios, încât n-ar fi schimbat cu nimeni pe lume marea lui bucurie.

Îi mulțumi vulturoaicii și, luând olul cu apa sfințită, plecă la tatăl său, ca să se bucure și el de bucuria lui, văzându-l întreg și sănătos.

După aceasta Iorgovan – că așa îl chema pe feciorașul nostru – plecă iarăși la drum să-și găsească de lucru, știind bine că de astă dată are să izbutească.

Merse cât merse, când deodată se văzu în fața unui palat frumos, care îi lua vederile. Întâlnind pe cale un moș bătrân, îl întrebă:

– Al cui e palatul ăsta atât de frumos?

– Hei, dragul meu, ăsta-i palatu-mpăratului, îi răspunse moșul și-și văzu de drum.

Acum Iorgovan stătea pe gânduri, nu știa ce să facă. Își aduse aminte de apa adusă de vulturoaică din Iordan. Înghiți o înghițitură de apă și se gândi ca să-i ajute să poată ajunge în slujba împăratească. Bătu în poartă și deodată se deschise și un ostaș îl întrebă:

– Pe cine cauți? Și ce dorești?

– Caut pe înălțatul împărat, ca să-i vorbesc ceva.

Ostașul merse și spuse împăratului că un voinic vrea să vorbească cu înălțatul împărat.

Împăratul porunci ostașului să-l aducă în față să-l vadă. Ostașul merse și aduse pe Iorgovan înaintea împăratului.

Când acesta se apropia de împărat, dădu ochii cu frații lui, că erau și ei în slujba împăratului, dar ei îi întoarseră spatele și se făcură că nu-l cunosc. Ajuns în fața împăratului, acesta îl întrebă:

– Cine ești și ce dorești?

– Înălțate împărate, sunt prunc de om sărac și aș vrea să-mi găsec vreo slujbă, ca să am și eu cu ce să trăiesc.

– Bine, voinice, răspunse împăratul, am să te pun grădinar la grădina împăratească.

Frații lui erau tare năcăjiți când au văzut pe Iorgovan, fratele lor, că a intrat și el în slujba împăratului, și nu știa cum să se scape de el și să-l prăpădească. Au început să-l pârască în toate părțile că nu-i place lucrul, că umblă cu vrăji și cu descântece. Împăratul, auzind mereu ce se vorbește despre Iorgovan, s-a hotărât să-l prăpădească, fiind primejdios. Un sfetnic bătrân al împăratului, auzindu-l vorbind că vrea să-l prăpădească

pe grădinar, înțelegând despre ce e vorba, îl sfătui pe împărat să-l pună întâi la încercare, și numai după ce va vedea că umblă cu minciuni, numai atunci să-l prăpădească. Văzând împăratul că sfetnicul său are dreptate, a doua zi chemă pe Iorgovan la sine și îi porunci:

– Iorgovane, am auzit vorbindu-se despre tine multe vorbe urâte, și vreau să aflu adevărul. Până mâne seară, să-mi faci din poarta palatului meu și până la biserică o punte de aur, de care n-are niciun împărat pe lume!

Să-mi aduni toate bucatele: grâul, secara, ovăzul și orzul din toată țara mea și să mi-l aduni în magaziile palatului meu.

Să-mi aduni toți lupii din țară și să mi-i închizi în grajdurile mele goale.

Dacă până mâne seară toate acestea n-or fi gata, unde-ți stau picioarele îți va sta și capul. M-ai înțeles?

– Da, am înțeles, înălțate împărate, și cu ajutorul apei Iordanului le voi împlini, răspunse voinicul.

A doua zi seara, de la poarta împăratului până la biserică s-a întins un pod de aur, care strălucea ca soarele. Toate magaziile împărătești erau pline cu bucate.

Cât n-a încăput în ele au fost așezate în grămezi mari și acoperite cu paie, ca să nu le strice ploile. Toți lupii din toate pădurile au fost băgați în grajdurile care erau goale.

Îeșind împăratul, după cină, ca să vadă dacă Iorgovan a putut să-i împlinească măcar una din cele trei porunci grele, când a dat cu ochii de podul de aur, a rămas ca înlemnit și nu mai știa de bucurie, că niciun alt împărat din lume nu are așa pod minunat.

De la pod s-a îndreptat spre magaziile și mai mare i-a fost bucuria, când și-a văzut toate bucatele adunate la un loc, dar mai ales când a văzut că nu i-au încăput în magaziile toate. A chemat îndată pe bătrânul său sfetnic și i-a mulțumit că i-a dat sfatul să nu-l prăpădească pe Iorgovan până nu-l pune la încercare. Venind sfetnicul, îi zise:

– Iată minunile aceluia pe care era să-l prăpădesc și să-mi încarc sufletul de grele păcate. Acum, ce pedeapsă să dau aceluia care l-au pârât pe nedrept?

– Să-și primească ei osânda la care voiau să-l ducă pe Iorgovan! răspunse sfetnicul împăratului.

Și lupii îi sfășiară în bucăți pe frații mincinoși, luându-și pedeapsa.

Împăratul chemă la sine pe Iorgovan, îi spuse că de azi înainte el e ginerele său, că-i dă fata de soție și jumătate din împărăție. Să meargă să-și aducă și pe tatăl său, să trăiască cu ei împreună.

Și s-a făcut o nuntă mare și bogată și dacă Iorgovan cu împărăteasa lui n-or fi murit, și azi trăiesc.

Cenușotca-Potca

A FOST ODATA un împărat care avea o țară mare și foarte bogată și împărații din țările vecine, care aveau țări mici și sărace, îl vedeau cu ochi răi și le era lăcomie să pună mâna pe țara lui. Odată, trei împărați vecini cu aceea țară s-au înțeles întreolaltă ca să se ridice cu război în contra lui și s-o împartă între ei trei.

Aceștia s-au pregătit de război și într-o zi au plecat cu armatele lor, înconjurându-i țara, și s-a început un război mare, și după cum e o vorbă din bătrâni că mai multe ciori doboară un vultur, tot așa s-a întâmplat și cu acel împărat. Fiind învins în luptă, i-au luat țara toată și au împărțit-o între ei. Acum acest împărat era foarte necăjit și amărât că a rămas sărac, căci avea un fecior și o fetiță mică.

O vorbă bătrânească spune că năcazul când vine pe capul omului nu vine singur, ci vine cu tovarăș, așa și de astă dată: împăratului îi moare soția. Năcazul era cu atât mai mare, că avea și un fecior și o fetiță mică, care au rămas fără mamă, și îi era tare greu.

Nemaifiind împărat, nu avea niciun venit și a început a se lupta și el cu sărăcia.

Feciorul s-a hotărât să plece în lume, ca să-și găsească norocul. S-a rugat de tatăl său să-i dea voie să meargă în lume, doar-doar va da de vreun bine.

Tatăl său îl întrebă:

– Nu te temi să iei lumea în cap?

– Nu mă tem, tată, și cred că am să-mi împlinesc cu bine gândul.

– Bine, dragul meu, iată eu îți dau unul din cei mai buni cai ai mei și paloșul meu. Îți dau și câțiva galbeni, ca să ai de cheltuială pentru drum atât de lung, căci nu poți ști peste ce greutăți ai să treci.

Voinicul nostru și-a pregătit de toate și, luându-și rămas bun de la tatăl său și de la soruța lui, a încălecat calul și pe-aci și-e drumul!

S-a dus, s-a tot dus, multă lume-mpărăție, ca Dumnezeu să ne ție, până când, înspre seară, a ajuns la o moară părăsită, care din lipsă de apă, fiind valea secată, n-avea cine să învârtă roata, și crezu că e bine să rămână aci peste noapte, având un adăpost bun, atât pentru căluțul său, cât și pentru el.

Noaptea, cam pe la miezul nopții, s-a trezit din somn, auzind că cineva a intrat în moară, și vorbea în

șoapte. S-a ridicat încet din pat, a pus mâna pe paloș și a stat la pândă, ca să vadă ce se întâmplă. Văzând că pe vatra morii se aprinsese un foc, care ardea cu flăcări, s-a lipit de ușă, care avea o gaură destul de mare, și a putut vedea foarte bine că erau niște hoți, trei la număr, îmbrăcați în haine călugărești și cu bărbile mari.

Se așezară pe vatră și unul din ei a luat un sac destul de greu. Și golindu-l pe vatră, a văzut că erau numai galbeni, mari și mici. Hoții s-au apucat să-i numere, ca să-i poată împărți.

Voinicul nostru se gândi să iasă la ei cu paloșul în mână și să-i sperie, să fugă și să-și lase prada. Zis și făcut. Era îmbrăcat cu hainele lui frumoase. Strânse în mână mânerul paloșului și deschise repede ușa strigând din răspuțeri:

– Săriți pe ei, voinicii mei, că sunt aci toți trei!

Hoții, care cunoșteau moara și știau că aici nu stă nimeni, și văzând paloșul, au crezut că-s urmăriți de jandarmi, și au rupt-o la fugă îngroziți de moarte. Voinicul a ieșit în urma lor. Dar ei așa fugeau de repede, că nu i-a mai văzut. S-a dus la grajd, ca să-și vadă căluțul, apoi s-a-ntors în moară, liniștit. A adunat de pe vatră galbenii și i-a băgat înapoi în sac. A luat sacul și l-a pus pe așternutul său sub cap, a stins focul din vatră și, după ce a zăvorât bine ușile morii, s-a culcat din nou.

A doua zi dimineața s-a sculat, a mâncat, și-a adăpat calul, apoi a încălecat, după ce și-a așezat sacul, și a plecat la drum. Voia să se întoarcă la tatăl său să-i lase sacul cu bani, dar se gândi că nu e bine să te-ntorci din drum când ai plecat undeva cu un plan, că atunci n-ai să izbutești. Și-a văzut de drum. Când a ajuns la marginea unei păduri mari, nu știa în care parte s-o ia. Dând cu ochii de-o cărare bătătorită, s-a dus tot înainte. Ajungând într-o poiană, unde dădu și peste un izvor limpede, s-a oprit aici, a luat sacii din spatele calului și-i dete drumul să pască, iar el s-a apropiat de izvor, s-a așezat pe iarbă și, desfăcând sacul cu merindea, a început să mânânce. N-a mestecat bine prima bucatură, când auzi venind din pădure un strigăt: „Ajutor! Ajutor!”

Se ridică repede și, punând mâna pe paloș, se-n-dreptă spre locul de unde se auzea strigătul. Deodată văzu în fața sa o fată frumoasă, care a rătăcit prin pădure, pe care un zmeu voia s-o fure. La văzul paloșului, care strălucea în mâna voinicului nostru, crezând că e vreun Sfarmă Piatră, zmeul a luat-o la sănătoasa.

Fata îi mulțumi voinicului pentru că a scăpat-o din mâna zmeului, și-l rugă să meargă cu ea până la casa Sfintei Vineri, ca să-i mulțumească pentru această

binefacere. Veniră la izvor, unde-și lăsase calul și merindea, își așează lucrurile pe cal, încălecă și el și luând și pe fată pe cal porniră spre casa Sfintei Vineri.

Ajungând la Sfânta Vineri, se opri calul și descălecă. Slobozi calul, să mănânce, iar el se așează la umbra unui trandafir mare, încărcat cu flori.

Nu trecu ca de când vă povestesc și, iată, văzu o bătrână, fata se apropie de ea, îi sărută mâna și poala hainei și veniră încet înspre casă. Voinicul nostru, când văzu chipul Sfintei Vineri, și-a adus aminte că numai cu câteva zile mai în urmă a visat pe Maica Sfântă că îl chema la ea, și era tocmai așa cum o vedea acum pe această bătrână.

Sfânta Vineri se apropia de casă. Voinicul s-a ridicat de jos, s-a îndreptat spre ea și când i-a ajuns în față, i-a sărutat mâna și poala hainei, așa cum a văzut că a făcut și fata.

Fata zise Sfintei Vineri:

– Voinicul acesta m-a scăpat din mâinile unui zmeu, care voia să mă fure și să mă ducă în palatul lui. Când umblam prin pădure cu surorile mele, m-am pierdut de ele și m-am rătăcit. Când am dat ochii cu zmeul am strigat: „Ajutor! Ajutor!” Voinicul acesta a alergat într-un sufler, cu paloșul în mână, să vină în ajutorul

meu. Zmeul, când a dat cu ochii de el, a fugit îngrozit, și așa am scăpat.

– Îți mulțumesc, dragul meu, că mi-ai scăpat fata din ghearele zmeului. Acum să-mi spui, dragul meu, unde ai plecat, și ce voiești să faci? Maică-ta bună s-a rugat mereu de mine, să-ți stau în ajutor atât ție cât și soruței tale, precum și bunului vostru tată.

Voinicul nostru nu mai știa de bucurie că a dat față cu Sfânta Vineri, și îi răspunse:

– Sfântă maică Vineri, bunul nostru tată și noi am rămas fără scumpa noastră mamă. Dușmanii bunului nostru tată au venit cu război în contra lui și ne-au luat țara. Am rămas săraci și mama noastră dulce a murit de năcaz. Eu m-am hotărât să plec în larga lume, ca să-mi caut norocul, să-mi ajut pe tatăl meu și pe soruța mea dragă, rămasă mititică fără mamă.

– Dragul meu, pentru binele pe care mi l-ai făcut, iată aci îți dau trei lucruri, de care veți avea mare ajutor, și tu, și taică-tău, și soruța ta: un bujor roșu pentru tatăl tău, care floare are darul să facă să fugă toți dușmanii lui, când vor da cu ochii de el, văzându-l în vârful steagului. Pentru buna ta soruță, o nucă de argint, în care se află o haină frumoasă de argint, pe când va fi fată mare. Când va vrea să îmbrace haina, să zică așa: